اینترنت عامل متفاوت شدن نسل «زد» است/ این عبارت در مورد جامعه ایرانی کاربرد چندانی ندارد

به گزارش پایگاه خبری بنیاد تحول اجتماعی و به نقل ازایرنا،نسل زد (Z) یکی از مفاهیمی که در سالهای اخیر وارد ادبیات بسیاری از جامعه شناسان، جمعیت شناسان، مردم شناسان و حتی روانشناسان شده است و خیلی‌ها نیز این عبارت را به کار می‌برند، اما واقعا منظور از این عبارت چیست؟ نسل زد چه کسانی هستند و چه خصوصیاتی دارند؟ چرا به این افراد نسل "زد" می‌گویند؟

نسل "زد" یا نسل "نت" به افرادی تلقی می‌شود که تقریبا بین سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۰ متولد شده‌اند، در ایران نسل "زد" دهه هشتادی‌ها و نودی‌ها هم گفته می‌شود و این نسل از همان ابتدای کودکی وقتی چشمان خود را به روی دنیا گشودند، توانستند پیشرفت اینترنت و سایر ابزارهای هوشمند دنیا را ببینند و اصلا به همین خاطر به آن‌ها نسل نت (اینترنت) یا بومی‌های دیجیتال گفته می‌شود، البته فقط افراد بین سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۰ نیستند که اسم خاصی دارند، متولدین سایر سال‌ها هم اسم خاص خودشان را دارند.

برخی از افراد و متخصصان به افراد نسل "زد" یک سری خصوصیات نسبت می‌دهد ولی شاخص‌ترین ویژگی آنها، استفاده زیاد از ابزارهای دیجیتال و هوشمند است، این نسل از همان کودکی توانستند از مزیت اینترنت بهره‌مند شوند و از آن نهایت استفاده را ببرندو این در حالی است که این مزیت برای سایر نسل‌ها وجود نداشت، البته برای افراد این نسل خصوصیات دیگری هم بیان می‌شود، به عنوان مثال آنها غیرمتعهد یا مسئولیت ناپذیر خطاب می‌کنند و گاهی هم آن‌ها را ناسازگار، بدرفتار و ریسک‌پذیر می‌خوانند، تمام این مفاهیم را باید با نگاهی دقیق و ریزبین مشاهده کرد.

علاقه شدید به ارتباطات مجازی و رسانه های دیجیتال از مهمترین خصوصیات این نسل است و همچنین از دیگر خصوصیات این نسل می توان به طرفداری از خلاقیت و نوآوری، اظهار نظرات و احساسات شخصی به صورت آزاد (آزادی بیان)، اعتقاد جدی به گفت وگو و مذاکره برای بهبود وضعیت، واقع بینی و درک واقعیت ونیاز به باور و اعتماد را می توان ذکر کرد.

ضروری است که باید زبان این نسل را درک کرد و با تفاهم و همدلی این افراد را با رویه های غالب جامعه و ارزش و هنجارهای عرفی اجتماع آشنا کرد، زیرا این نسل برآیند دنیای دیجیتال هستند که از همان بدو تولد در چنین بستری رشد کرده اند و به طور طبیعی خواسته ها، باورها و ارزش های آنها با نسل های قبل بسیار متفاوت است.

تشکیل ستاد و حتی کارگروه‌های مرتبط در سطح ملی با بهره گیری از ظرفیت جامعه شناسان، جمعیت شناسان و روانشناسان برای درک این نسل در کنار اتخاذ سیاست های حاکمیتی می تواند راهگشا باشد و در این بین نمی توان از نقش رسانه ها برای دیده شدن جوانان متعلق به این نسل و درک مطالبات و خواسته های آنها چشم پوشی کرد.

خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) در همین رابطه سلسله گفت و گوهایی را با اساتید دانشگاه، جامعه شناسان و سایر افراد ذیربط آغاز کرده است و تلاش می‌شود با تداوم فرایندمحور این مباحث، شناختی درست از نسل زد، مطالبات، شکاف نسلی با پیشینان آنها و سایر مشخصه های این رده جمعیتی را ارائه کنیم.

نسل "زد" اصطلاحی است که خاستگاه غربی دارد

دکتر حسین حجت پناه در گفت و گو با خبرنگار ایرنا در تعریف نسل زد، گفت: این عبارت، اصطلاحی است که یک خاستگاه غربی دارد و به نسلی اطلاق می‌شود که به طور قراردادی (هر چند در مسائل اجتماعی نمی شود خط کش دقیقی گذاشت) متولدین سال های ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۰ را شامل می شود.

وی ادامه داد: نسلی که از بدو تولد با رسانه‌های ارتباط جمعی، فضای مجازی و اینترنت مواجه بودند و به همین دلیل هم به آنها نسل" زد "گفته می شود، و این یک تعریف خیلی عام است.

وی در پاسخ به اینکه تعریف از نسل "زد" فقط شامل متولدین بین ۱۹۹۵تا ۲۰۱۰ است، یا اینکه دوره های دیگری را در برمی گیرد، تصریح کرد: اطلاق این نسل از یک دیدگاه برخاسته است و در اروپا و آمریکا برای نسل قبل از "زد" هم نامگذاری هایی دارند.

نمی توان بطور عام تعریف از نسل "زد "را برای جامعه ایرانی بکار برد

وی در پاسخ به اینکه آیا نامگذاری و اطلاق این نسل (به متولدین دهه ۹۰بعد) مصداق نسل" زد" در ایران است، نیز گفت: اینکه آیا می توانیم مفهوم این نسل را برای جامعه خودمان اطلاق کنیم و اینکه برای ایران مصداق دارد یا ندارد؟ پرسش خیلی مهمی است، اما ما بطور عام، خیلی نمی توانیم این موضوع را به دلایلی برای جامعه خودمان بکار ببریم.

حجت پناه تاکید کرد: جامعه ایرانی در درون خود از گروه های اجتماعی گوناگون و قشرهای مختلف، گروه‌های قومی متفاوت و شرایط زیستی مختلف، جمعیت عشایری، روستایی و شهری را دارد و از سوی دیگر، دسترسی به رسانه ها ارتباط جمعی و فضای مجازی در ایران یکسان نیست و در نقاط مختلف متفاوت است، ضمن اینکه دسترسی به اینترنت هم در ایران در بین خانواده‌ها به لحاظ فرهنگی و شرایط اجتماعی تفاوت زیادی دارد و خانواده ها، برخوردهای متنوع و مختلفی را در پیوند با مواجهه فرزندانشان با اینترنت و وسایل ارتباط جمعی دارند.

دبیرگروه جامعه شناسی کشورهای اسلامی گفت: از همه مهمتر، نمی شود بر اساس این یک عامل خصلت ها و ویژگی های عامی را به یک نسل اطلاق کرد و یکی از ایرادها در تعریف نسل"زد" این است که بر اساس یکی دو عامل، نمی توان یک ویژگی هایی را به این نسل تعمیم داد.

وی با بیان اینکه، اگر یک نسل ها را این چنین تعریف کنیم که شامل افرادی است که در یک برهه زمانی مشترک زندگی می کنند، الزاما روحیه، طرز فکر، نگرش و هنجارها و سبک زندگی افراد این نسل از هم متفاوت است و بخصوص برای ایران و شرایط زمینه ای که جامعه ایران دارد نمی توان، آن را بکار برد.

ایران دارای یک فرهنگ ملی است

حجت پناه یادآوری کرد: ایران همواره یک فرهنگ ملی دارد و همچنین مردمانی که در مناطق جغرافیایی مختلف زندگی می کنند، دارای یک فرهنگ بومی هستند؛ بدین معنا که علاوه بر فرهنگ ملی ایرانی، خرده فرهنگ هایی و آمیختگی هایی هم داریم که البته این آمیختگی برای گروه های مختلف مذهبی و قومی یکسان نیست.

وی ادامه داد: همچنین ایران حداقل در ۱۵۰ سال اخیر در مواجهه جدی با جهان غرب قرار گرفته است و این مواجه، بخش های معرفتی، فکری، فلسفی و هنری را تا حوزه های زندگی، فرهنگی و مادی در بر می گیرد؛ به همین دلیل است که در ایران بین ارزش ها و هنجارها تفاوت هایی را شاهد هستیم.

وی تصریح کرد: بنابراین نمی شود یک بخش از جمعیت را بر اساس یک عامل، آن هم مهمترین عاملی که نسل " زد "را در تعریف خودش را از دیگر نسل ها متمایز می‌کند که همان دسترسی به اینترنت است، متفاوت دید و منظور از این تفاوت فقط در بین یک نسل نیست، بلکه بین نسل ها نیز تفاوت هایی دیده می شود، از این رو نمی توان براساس یک عامل، یک سری ویژگی هایی را به یک نسل تعمیم داد، مثلا بگوییم یک نسل نافرمانی مدنی دارد یا برعکس از هنجارهای مدنی تمکین می‌کند، چنین چیزی نیست حتی در مورد نسل های آینده هم نمی توان این ادعا را مطرح کرد.

عنوان نسل "زد" در مورد ایران کاربرد چندانی ندارد

دبیر گروه جامعه شناسی کشورهای اسلامی، گفت: در بومی سازی خودمان، پیشنهاد می‌کنم که نسل "زد" را دست کم در حد این دایره ادراکی که از آن داریم، خیلی برای ایران به دلیل ویژگی های خاصی که جامعه ما دارد، بکار نبریم.

وی تصریح کرد: در همین وقایع اخیر (اغتشاشات) دسترسی، مواجهه، ادراک و از همه مهمتر تفسیر ذهنی از نسل های متخلف ایران در نقاط مختلف جغرافیایی از هم متفاوت است و سخت می شود یک ویژگی را در بین آنها پیدا کرد که بر مبنای دسترسی به اینترنت و با قابلیت تعمیم برای همه باشد.

حجت پناه در پاسخ به این سئوال که آیا فقط این نسل در مواجه با فضای مجازی به این شکل درآمده و شاهد این گونه تحولات در جامعه هستیم و بخش عمده ای از این مسایل ناشی از ویژگی های این نسل و هیجانات آنهاست و

??????? ????? ???? ???????

تمام می شود؟ گفت: این صورت بندی غلط موضوع است، واقعیت این است که نظراتی که داده می‌شود، بیش از آنکه بر اساس رویکردهای نظری و بر اساس داده های واقعی اجتماعی باشد، بیشتر محصول تراوشات ذهنی نظردهندگان است.

وی تاکید کرد: وقتی می خواهیم نظری را بیان کنیم، باید بدانیم برچه مبنایی است؟ زیرا با نگاهی برخاسته از یک رویکرد نظری و تئوریک مواجه هستیم و می خواهیم بین داده های اجتماعی با رویکرد تئوریک، نوعی همسان سازی برقرار کنیم.

دبیرگروه جامعه شناسی کشورهای اسلامی تصریح کرد: بیشتر نظرهایی که (در مواجه با وقایع این روزها) به خصوص از جانب برخی افراد بیان می شود، نه بر اساس یک رویکرد تئوریک است و نه با واقعیت اجتماعی ما سازگاری دارد، به همین دلیل این دیدگاهها عمدتا توجیه گرانه و برآیند افکار و ذهنیت های خودشان است

نویسنده : مدیر سایت، تاریخ ارسال : دوشنبه 14 آذر 1401 ساعت 9:48 قبل از ظهر